

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

مدیریت امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان

شانزدهمین المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شبه نامه حیطه استدلال بالینی

۱۴۰۳

تهیه و تنظیم: کمیته علمی حیطه استدلال بالینی شانزدهمین المپیاد دانشجویان علوم پزشکی کشور

مقدمه

طبابت بعنوان یک حرفه ضروری و مقدس (در نجات جانها) به قدمت تاریخ، نیاز مند دانش و مهارت‌های گوناگون و بسیطیست که بی شک توان استدلال و قضاوت بالینی صحیح، مهمترین رکن این حرفه در همه اعصار، حتی با ورود تکنولوژیهای نوین فعلی و آینده بشری بوده و خواهد بود. این مهارت یا هنر ویژه که در حقیقت نشان دهنده شایستگی فرد درمانگر در همه شئون علوم پزشکی می باشد، پیچیدگیهای خاص خود را دارد. اما می توان فرآیند تعامل بالینی صحیح با بیمار، جمع آوری اطلاعات لازم، قابل اعتماد و مفید، ساختن فرضیه صحیح و آزمودن آن، دستیابی به تشخیص درست بر پایه نگاه جامع و مستدل، تصمیم گیری بالینی درمانی صحیح، تعیین پیش آگهی و در مجموع فرآیند دستیابی به قضاوت صحیح بالینی را در این تعریف انتظار داشت. هنری که بدون آن فرد هوشمند برگزیده تحصیل کرده مسلط به دانش روز؛ در بهره گیری از دانش اندوخته اش و انجام امر پیچیده پزشکی ناتوان خواهد بود. کشور ما نیز که مهد پزشکان و دانشمندان نامی علوم پزشکی از قدیم تا به امروز محسوب میشود نیازمند طبیبان و دانشمندانی شاخص در این حیطه ممتاز میباشد.

با این پیشگفتار، متصدیان حیطه استدلال بالینی المپیاد شانزدهم دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور، همراه با سایر حیطه ها و نگاه جامع منطبق بر هدف متعالی این المپیاد، تلاش مبرم دارند که فرآیند استدلال و قضاوت بالینی را بصورت یک مهارت مشخص در دانشجویان نخبه شرکت کننده سراسر کشور، در مسیری مشخص و منطبق بر برنامه ارزیابی نمایند و ضمن ارائه طریق و تاثیر گذاری مفید در شرکت کنندگان، بتوانند ایجاد انگیزه موثری در فراگیران علوم پزشکی سراسر کشور را ایجاد نمایند، بدان امید که بطور جدی بر فراگیری اصول حاکم بر استدلال بالینی و نحوه ارتقای این هنر سترگ در دانشجویان (بصورت فردی و جمعی) گامهای جدی برداشته شود. بر این مبنا آزمون حیطه استدلال بالینی در شانزدهمین المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور بدین شیوه برگزار خواهد شد:

نحوه برگزاری آزمون

آزمون حیطه استدلال بالینی با هدف سنجش مهارت های تصمیم گیری بالینی، استدلال بالینی و قضاوت بالینی فراگیران در موقعیت های پیچیده بالینی در دو مرحله انفرادی (اول- غربالگری کشوری و دوم) و یک مرحله گروهی برگزار خواهد شد.

آزمون انفرادی

آزمون انفرادی در دو مرحله و به شرح زیر برگزار می شود:

مرحله اول آزمون انفرادی (غربالگری - کشوری)

بخش اول آزمون انفرادی یک آزمون غربالگری - کشوری است. دانشگاه‌های مختلف بسته به سهمیه تخصیص داده شده به آنها، داوطلبین خود را جهت شرکت در آزمون انفرادی مرحله غربالگری به دبیرخانه المپیاد معرفی خواهند کرد. این آزمون در یک یا چند مرکز از هر منطقه آمایشی کشور و توسط مرکز سنجش آموزش پزشکی برگزار خواهد شد.

این آزمون مانند سال‌های گذشته در دو مرحله انجام خواهد یافت. در مرحله اول از انواع سوال Key Feature,

Script Concordance, Extended Matching, Clinical Reasoning Problem و Puzzle استفاده خواهد

شد. سطح این سوالات، ترکیب و توزیع آنها در مراحل اول و دوم با یکدیگر متفاوت است.

به منظور آشنایی دانشجویان با انواع سوالات و نحوه پاسخگویی به این شکل از سوالات از سوی دبیرخانه شانزدهمین المپیاد علمی دوره پودمانی سنجش و ارزشیابی در علوم پزشکی با محوریت آزمون های استدلال بالینی طراحی و اجرا خواهد گردید.

پرسش‌های آزمون اول برگرفته از دروس داخلی (۲۵ درصد)، جراحی (۲۵ درصد)، زنان (۲۰ درصد)، اطفال (۲۰ درصد) و نورولوژی (۱۰ درصد) خواهد بود. تعداد سوالات قریب به ۱۵۰ سوال خواهد بود.

بلوپرینت سوالات	
زنان	۲۰ درصد
اطفال	۲۰ درصد
جراحی	۲۵ درصد
داخلی	۲۵ درصد
نورولوژی	۱۰ درصد

بعد از برگزاری آزمون انفرادی مرحله اول، 120 نفر برگزیده آزمون با معرفی دبیرخانه المپیاد به مرحله آزمون انفرادی مرحله دوم (کشوری) راه خواهند یافت

آزمون انفرادی مرحله دوم

آزمون انفرادی مرحله دوم در کلان مناطق آمایشی برای دانشجویان برگزیده مرحله اول انفرادی برگزار خواهد شد و کلیه ۱۲۰ نفر منتخب در آزمون اول مجاز به شرکت در این مرحله خواهند بود. از آن جا که تم برگزاری آزمون در حیطة استدلال بالینی امسال، بیماری سکته مغزی (بعنوان دومین علت مرگ و میر و از علل نخست ناتوانی مردم عزیز کشورمان) می باشد، پرسش‌های آزمون در مرحله دوم با تمرکز ویژه ای بر روی نورولوژی (با تمرکز بر سکته های مغزی) با بررسی استاندارد فرآیند استدلال بالینی در شرکت کنندگان خواهد بود.

در این آزمون سوالات SC, CRP, KF, Puzzle توسط اعضای کمیته علمی طراحی و جهت آزمون انتخاب خواهند شد.

برگزیدگان نهایی آزمون انفرادی بر اساس نمره تجمیعی آزمون مرحله اول و دوم انفرادی انتخاب خواهند شد.

سهم آزمون انفرادی مرحله اول (غربالگری کشوری) ۳۰ درصد و انفرادی مرحله دوم ۷۰ درصد خواهد بود.

(جزئیات آزمون نهایی متعاقبا به تفصیل اعلام خواهد شد)

آزمون گروهی

آزمون گروهی در یک مرحله به شرح زیر برگزار می شود:

آزمون گروهی (فینال گروهی برگزیدگان)

با تشکیل تیمهای ثابت و یکسان از برگزیدگان آزمونهای انفرادی از کلیه کلان مناطق آمایشی سراسر کشور، در آزمون گروهی برگزیدگان در قالب ۱۳ تیم سه نفره ثابت و مشخص به رقابت می پردازند (از هر کلان منطقه یک تیم حضور خواهد داشت، به منظور افزایش عدالت در آزمون، نفرات برتری که در آزمون انفرادی جزو نفرات برتر آزمون انفرادی قرار می گیرند به نحوی که نمره ایشان از نمره سایر دانشجویان بیشتر باشد ولی به علت محدودیت تشکیل یک گروه در گروه کلان منطقه خود قرار نگرفته‌اند می توانند تا سقف ۳ گروه تشکیل تیم دهند).

این ۱۳ گروه پس از برگزاری جلسات توجیهی و آموزش مهارت گروهی استدلال بالینی برای شرکت کنندگان، در دو عرصه پیش بالینی (با استفاده از بیمار نما و در واحد مهارت‌های بالینی) و بالینی (دیدن بیمار واقعی با رعایت جنبه های اخلاقی و عدم تداخل در روند معمول تشخیص و درمان بیماران) توسط اساتید حیطه، در یکی از بیمارستانهای آموزشی شهر تهران، آزمون برایشان برگزار خواهد شد.

در مرحله گروهی، به طراحی سناریوهای بالینی، تعامل بالینی مورد انتظار، بحث و استدلال منطقی و لازم در کل فرآیند از تشخیص تا درمان و پیش آگهی (بحث گروهی Clinical Problem-Solving) و پر نمودن کار برگه های از پیش آماده شده و آزمون با روشهای استاندارد و متداول استدلال بالینی در جهان توجه خواهد شد.

✓ از آنجا که بسیاری از مسئله‌های بالینی که هر روز به مقتضای این حرفه با آنها مواجه می‌شویم، سویه‌های اخلاقی پیدا و پنهان دارند؛ فراگیران و حرفه‌مندان باید در کنار آموزش استدلال بالینی، مهارت استدلال اخلاقی را نیز بیاموزند و ذهن خود را در این زمینه آماده نمایند. بنابراین در این دوره از المپیاد تلاش می‌شود با طرح سناریوهای بالینی- اخلاقی، این مهم محقق شود و شاخص‌های استدلال اخلاقی نیز در فراگیران محک بخورد.

جزئیات بیشتر درباره مرحله گروهی آزمون حیطه استدلال بالینی متعاقباً اعلام خواهد شد. باهدف آشنایی بیشتر

شما با فرمت سوالات آزمون و پاسخگویی به پرسش‌هایتان در خصوص آزمون های استدلال بالینی، و بینارهایی

توسط کمیته علمی حیطه برگزار و زمان برگزاری آن توسط دبیرخانه المپیاد اطلاع رسانی خواهد شد.

آزمون های استدلال بالینی

خلاصه ای از نحوه طراحی آزمونهای استدلالی در زیر آورده شده است:

➤ آزمون ویژگی کلیدی (KF(Key Features))

هر سؤال شامل یک سناریوی بالینی بسیار مشخص و در عین حال موجز میباشد که از داوطلب خواسته میشود تا در مورد اقدامات تشخیصی یا درمانی بیمار تصمیماتی اتخاذ کند. با این که تعداد گزینه های درست ممکن است بیشتر از ۴ تا باشد، داوطلب در هر سؤال مجاز به انتخاب حداکثر چهارگزینه از میان شانزده گزینه می باشد .

شیوه نامه حیطه استدلال بالینی - شانزدهمین المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی کشور ۱۴۰۳

<p>شماره داوطلبی:</p> <p>نام و نام خانوادگی:</p> <p>دانشگاه محل تحصیل:</p> <p>کد ملی:</p> <p>کد حوزه:</p>	<p>داوطلب گرامی،</p> <p>در هر ردیف مجاز هستید از میان ۱۶ گزینه حداکثر ۴ گزینه را انتخاب نمایید. در صورت انتخاب بیش از ۴ گزینه نمره منفی محاسبه خواهد شد.</p> <p>مثال‌هایی از موارد غیر قابل قبول:</p>
---	---

KF	
۱	۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶
۲	۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶
۳	۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶
۴	۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶

در هر ردیف مجاز هستید از میان ۱۰ گزینه حداکثر ۲ گزینه را انتخاب نمایید. در صورت انتخاب بیش از ۲ گزینه نمره منفی محاسبه خواهد شد.

➤ **آزمون پازل (Puzzle)**

در آزمون پازل پرونده چهار بیمار در هم ریخته شده است و داوطلب تلاش میکند تا با خواندن مجدد اطلاعات مربوط به پرونده‌ها آنها را دوباره مرتب کند. در این آزمون پرونده بیماران به چند قسمت شامل شکایت اصلی و بیمار فعلی (که تابلوی بالینی بسیار مشخص یک بیماری میباشد و آزمون دهنده باید با یک نگاه آن را تشخیص دهد: Pattern recognition)، سابقه پزشکی قبلی، معاینه، نتایج پاراکلینیک یا تدبیر بالینی تفکیک شده است. دانشجو باید قطعات در هم ریخته را جور کند. آزمون دهنده باید برای هر تابلوی بالینی فقط یک تشخیص انتخاب کند تا موفق شود قطعات مختلف پرونده را با هم جور کند.

<p>شماره داوطلبی:</p> <p>نام و نام خانوادگی:</p> <p>دانشگاه محل تحصیل:</p> <p>کد ملی:</p> <p>کد حوزه:</p>	<p>داوطلب گرامی،</p> <p>در آزمون پازل هر گروه دارای چهار آیتم می باشد. برای پاسخ دادن شما باید از میان چهار گزینه هر کدام از آیتم های ۳ و ۴ هر گروه تنها یک گزینه متناسب با آیتم ۱ مندرج در پاسخنامه را انتخاب کنید. در غیر این صورت نمره منفی محاسبه خواهد شد.</p> <p>مثال‌هایی از موارد غیر قابل قبول:</p>
---	--

PUZZLE	
گروه A	
<p>گزینه ۱</p> <p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶</p>	<p>گزینه ۲</p> <p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶</p>
<p>گزینه ۳</p> <p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶</p>	<p>گزینه ۴</p> <p>۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶</p>

در آزمون پازل هر گروه دارای چهار آینه می باشد. برای پاسخ دادن شما باید از میان چهار گزینه هر کدام از آیتم های ۲، ۳ و ۴ هر گروه تنها یک گزینه مناسب با آیتم ۱ مندرج در پاسخنامه را انتخاب کنید. در صورت انتخاب بیش از یک گزینه در آیتم های ۲، ۳ و ۴ هر گروه، نمره منفی محاسبه خواهد شد.

➤ آزمون (SCT) Script Concordance

این آزمون بخشی از استدلال را با تقلید از گامهای استدلال بالینی ارزیابی می نماید و بر مبنای این اصل قرار دارد که تصمیمات اتخاذ شده در فرایندهای استدلال بالینی قابل بررسی و همسویی آن با نظرات پانل خبرگان قابل اندازه گیری است. این امر ابزاری برای ارزیابی استدلال بالینی فراهم می آورد. این شکل آزمون برای ارزیابی استدلال در موقعیتهای مبهم و غیرقطعی مورد استفاده است. این موقعیتهای مکرراً در طبابت روزانه رخ میدهد. با اینحال چنین موقعیتهایی با استفاده از آزمونهای معمول به سختی قابل اندازه گیری است. جذابیت این آزمون برای متخصصین بالینی به علت تشابه کارکردهای شناختی با کارکردهایی است که مرتباً در طبابت روزانه صورت میگیرد. آزمون از سه ستون تشکیل شده است که به ترتیب با مراحل تولید فرضیه (اگر به ... فکر کنید) ، جمع آوری داده (و سپس در یابید که...) و تفسیر داده (این فرضیه خواهد بود) مطابقت دارد. در هر سوال فرضیه اولیه (ستون اول) و یک داده جدید (ستون دوم) ارائه شده است و برای تفسیر داده ها لازم است آزمون شونده در خصوص ارتباط داده جدید با فرضیه مربوطه تصمیم گیری نماید.

هر داوطلب در هر ردیف فقط باید یک گزینه را انتخاب نماید. در صورت انتخاب بیش از یک گزینه، نمره منفی محاسبه خواهد شد.

➤ آزمون استدلال بالینی (CRP (Clinical Reasoning Problem)

این آزمون جهت ارزیابی مهارت ساختن فرضیه های تشخیصی بوده و توانایی فراگیر را در تصمیم گیری بالینی ارزیابی می کند. آزمون شامل چند مرحله می باشد، ابتدا سناریویی مطرح می شود که نحوه طراحی آن به صورتی است که اطلاعات بیمار هرچند کامل است، اما برای تشخیص نهایی کافی نبوده و چند تشخیص محتمل است. سپس ۶ گزینه تشخیصی به نحوی طراحی می شود که حداقل ۲ گزینه محتمل تر به سناریو در آن باشد و سایر گزینه ها نیز خیلی دور از ذهن نباشد و از داوطلب خواسته می شود که از میان گزینه های تشخیصی یکی را انتخاب کند و سپس داده های سناریوی سوال به صورت ۱۲ گزینه در اختیار داوطلب قرار می گیرد تا بتواند حداکثر پنج مورد را که با تشخیص انتخاب شده همخوانی دارد یا مرتبط است انتخاب کند و براساس تشخیص مورد نظر نمره مثبت (تأییدکننده تشخیص) و یا منفی (تضعیف کننده تشخیص) بدهد. در بخش بعدی مجدداً همان گزینه های تشخیصی ذکر میشود و از داوطلب خواسته میشود تشخیص مناسب دیگری را انتخاب کرده و سپس مجدداً همان داده های سناریوی سوال به صورت ۱۲ گزینه در اختیار داوطلب قرار می گیرد تا بتواند حداکثر پنج مورد را که با تشخیص انتخاب شد همخوانی دارد یا مرتبط است انتخاب کند و براساس تشخیص مورد نظر نمره مثبت (تأییدکننده تشخیص) و یا منفی (تضعیف کننده تشخیص) بدهد. هر سوال ۴ باکس دارد. در باکس ۱ و ۳ که شش گزینه دارند مجاز به انتخاب یک گزینه هستید و در صورت انتخاب بیش از یک گزینه، نمره منفی محاسبه خواهد شد. در باکس ۲ و ۴ که ۱۲ گزینه دارند مجاز به انتخاب حداکثر ۵ گزینه هستید، همچنین در صورت انتخاب بیش از ۵ گزینه، نمره منفی محاسبه خواهد شد. ۱۲ گزینه دارند مجاز به انتخاب حداکثر ۵ گزینه هستید. در صورت انتخاب بیش از ۵ گزینه، نمره منفی محاسبه خواهد شد.

<p>شماره داوطلبی:</p> <p>نام و نام خانوادگی:</p> <p>دانشگاه محل تحصیل:</p> <p>کد ملی:</p> <p>کد حوزه:</p>	<p>داوطلب گرامی،</p> <p>هر سوال ۴ باکس دارد. در باکس ۱ و ۳ که شش گزینه دارند، مجاز به انتخاب یک گزینه هستید و در صورت انتخاب بیش از یک گزینه، نمره منفی محاسبه خواهد شد.</p> <p>در باکس ۲ و ۴ که ۱۲ گزینه دارند، مجاز به انتخاب حداکثر ۵ گزینه هستید، همچنین در صورت انتخاب بیش از ۵ گزینه، نمره منفی محاسبه خواهد شد.</p> <p>مثال های از موارد غیر قابل قبول: </p>
---	---

CRP

سوال ۱

۱	۱	۲	۳
۱	۱	۲	۳
۲	۲	۳	۳
۳	۳	۳	۳
۴	۴	۳	۳
۵	۵	۳	۳
۶	۶	۳	۳
۷	۷	۳	۳
۸	۸	۳	۳
۹	۹	۳	۳
۱۰	۱۰	۳	۳
۱۱	۱۱	۳	۳
۱۲	۱۲	۳	۳

سوال ۲

۱	۱	۲	۳
۱	۱	۲	۳
۲	۲	۳	۳
۳	۳	۳	۳
۴	۴	۳	۳
۵	۵	۳	۳
۶	۶	۳	۳
۷	۷	۳	۳
۸	۸	۳	۳
۹	۹	۳	۳
۱۰	۱۰	۳	۳
۱۱	۱۱	۳	۳
۱۲	۱۲	۳	۳

سوال ۳

۱	۱	۲	۳
۱	۱	۲	۳
۲	۲	۳	۳
۳	۳	۳	۳
۴	۴	۳	۳
۵	۵	۳	۳
۶	۶	۳	۳
۷	۷	۳	۳
۸	۸	۳	۳
۹	۹	۳	۳
۱۰	۱۰	۳	۳
۱۱	۱۱	۳	۳
۱۲	۱۲	۳	۳

*شیوه نمره دهی در این آزمون ها در پانل خبرگان Expert panel است.

منابع:

در حیطه استدلال بالینی، پرسش‌ها ناظر به دروس داخلی، اطفال، جراحی، زنان و نورولوژی است و بنابراین رفرنس‌های معمول دوره پزشکی عمومی در این پنج رشته قابل استفاده است ولی این به معنای آن نیست که سؤالات دقیقاً از متن کتب رفرنس طرح می‌شود.

با هدف آشنایی بیشتر با فرمت سوالات آزمون و پاسخگویی به سوالات شما در خصوص آزمونهای استدلال بالینی و بینارهایی توسط کمیته علمی حیطه برگزار و زمان برگزاری آن توسط دبیرخانه المپیاد اطلاع رسانی خواهد شد. با توجه به اینکه جهت طراحی سوالات آزمون نیاز به اطلاعات به روز می‌باشد، محتوای علمی سوالات آزمون علاوه بر کتب مرجع طب داخلی (شامل مبانی طب بالینی هاریسون و سیسیل) در دوره پزشکی عمومی، از مندرجات پایگاه اطلاعاتی Up to Date و مقالات نمایه‌شده در پایگاه ISI در شبکه جهانی تهیه خواهند شد.

به منظور آشنایی با روش اجرا و نحوه امتیاز دهی آزمون‌های استدلال بالینی، می‌توانید با جستجوی منابع الکترونیک با کلیدواژه‌های زیر اطلاعات بیشتری به دست آورید.

کلید واژه ها:

Key Features (KF)/Clinical Reasoning Problems (CRP)/ Clinical Reasoning / Assessment / Question Design / Scientific Olympiad / Medical Student / Academic competition / Program Evaluation / Olympiad Executive Experts

شیوه نامه برگزاری مراحل بعدی المپیاد شانزدهم متعاقباً در زمان بندی در نظر گرفته شده،

اطلاع رسانی خواهد شد.